

อาหารสมอง

วีรกร ตรีเศศ

อาลัย Walter Cronkite

ในกลางเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา ส่วนหนึ่งของความหลังของคนอเมริกันและคนที่เคยอยู่อาศัยในประเทศนั้นในวัย 50-60 ปีขึ้นไปก็หายไป อันเนื่องมาจากการเสียชีวิตของ Walter Cronkite ในวัย 92 ปี ผู้ซึ่งถูกเรียกว่า Anchorman อันเกรียงไกรของโทรทัศน์อเมริกัน ชีวิตของ Cronkite น่าสนใจและน่าเป็นเยี่ยงอย่างสำหรับวงการทีวีไทย Cronkite คือ “ชาวที่นำเชือถือ” และครั้งหนึ่งโพลระบุว่าเขาเป็นคนที่นำเชือถือที่สุดในสหรัฐอเมริกา เขาครองความเป็นใหญ่ในรายการข่าวบนจอทีวีเป็นเวลา 19 ปี (1962-1981) ด้วยการเป็นมากกว่าผู้อ่านข่าวของ “The CBS Evening News” ที่ผู้คนนิยมเท่านั้น

Anchorman หมายถึงผู้นำเสนอหลักของรายการข่าว (“อ่านข่าว”) ในจอโทรทัศน์หรือวิทยุ คำนี้ใช้กันเฉพาะในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา สำหรับคนที่ทำหน้าที่เดียวกันในทีวีอังกฤษนั้นเรียกว่า Newscasters (BBC เรียกว่า Newsreaders)

Anchorman มาจากคำว่า Anchor ซึ่งหมายถึงสมอเรือ ซึ่งมีนัยยะของการเป็นหลักยึด (รากมาจากภาษาละตินว่า Proreta) คำนี้มีในภาษาอังกฤษมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 10 หรือ 11 หมายถึงคนเป็นหลักสุดท้ายของทีมซกเยอ หรือคนบนเรือที่รับผิดชอบสมอเรือ หรือคนสำคัญของทีมกีฬา ฯลฯ บางครั้งก็เขียนแยกเป็น Anchor man (หรือ Anchor woman) คำนี้ถูกนำมาใช้ในวงการโทรทัศน์สหรัฐอเมริกา ก่อนหน้ายุคของ Cronkite แต่ผู้คนมักเข้าใจว่า Cronkite เป็น Anchorman คนแรกของโทรทัศน์อเมริกัน นี่คือความยิ่งใหญ่ของเขา

Cronkite ถูกเรียกว่าเป็น Anchorman โดย CBS บริษัทโทรทัศน์ยักษ์ของสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการก่อนหน้าการประชุมเพื่อเลือกตัวแทนเข้าแข่งเป็นประธานาธิบดีของพรรคเดโมแครต และรีพับลิกัน ในปี 1952 และเขาทำหน้าที่เป็นผู้ประสานข่าว เชื่อมโยงการนำเสนอ แสดงความเห็นอย่างประสบความสำเร็จ และตั้งแต่บัดนั้นเขาเป็น Anchorman ของ CBS และเกิด Anchorman ของสถานีโทรทัศน์ต่างๆ ในเมืองทั้งหลายของสหรัฐอเมริกาและแคนาดาเป็นต้นมา

ทุกวันตอนเย็น ระหว่าง ค.ศ.1962-1981 ข่าว “The CBS Evening News” จะมีคนชมนับสิบล้านคน เพื่อฟังข่าวจากปากของคนที่น่าเชื่อถือที่สุดด้วยน้ำเสียงจริงจังอย่างจริงจัง และเป็นมิตรเหมือนลุงใจดี

Cronkite เกิดและเติบโตในบริเวณใกล้เมือง Kansas City รัฐ Missouri (เมือง Kansas City ที่อยู่ฝั่งรัฐ Kansas ซึ่งติดกันก็มีแต่เล็กกว่ามาก) เขาจึงมีสำเนียงของคน Midwest (บริเวณรัฐตรงกลางของสหรัฐอเมริกา) ซึ่งหลายคนถือว่าเป็น “สำเนียงมาตรฐาน” ของคนอเมริกัน (คล้ายมาตรฐาน Queen’s English ของผู้อ่านข่าว BBC) พ่อของ Cronkite เป็นหมอพันธ์ ครอบครัวยังมีเชื้อสายดัตช์ (Cronkite มาจาก Kmakhoyt) เมื่อ

อายุ 10 ขวบ ครอบครัวย้ายไปเท็กซัส เขาเรียนมัธยมที่นั่นและเข้าเรียน University of Texas at Austin แต่เรียนได้ถึงปี 3 ก็ทนกลิ่นหมึกไม่ไหว ออกมาทำหน้าที่สื่อพิมพ์ เป็นผู้สื่อข่าวของสถานีโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ ต่อมาเขาเป็นผู้สื่อข่าวสงครามโลกครั้งที่สอง รายงานการรบในอาฟริกาเหนือและยุโรป ตลอดจนการทิ้งระเบิดลงเยอรมนี รายงานการพิจารณาคดีอาชญากรรมสงครามนาซีที่ศาลเมือง Nuremberg ฯลฯ

ในปี 1950 เขาร่วมงานกับ CBS และได้รับโอกาสให้เป็น Anchorman ของรายการข่าวตอนเย็นในปี 1962 ซึ่งงานนี้มีได้หมายถึงแต่อ่านข่าวเท่านั้น เขาเขียนข้อความนำของข่าวสำคัญและขึ้นเพื่อให้ที่น่าสนใจด้วยตัวเขาเอง ต้องค้นคว้าหาความรู้ข้อมูลตลอดเวลาโดยเฉพาะติดตามประเด็นข่าวเพื่อให้สามารถอ่านข่าวได้อย่างน่าเชื่อถือ บางครั้งเขาออกไปทำข่าวสำคัญด้วยตนเองเพื่อให้เกิดความรู้สึกเชื่อมโยงกับเรื่องที่อ่าน ทั้งนี้ เพื่อให้อินกับข่าวและรู้จริง

ยิ่งเมื่อเขามีคู่แข่งคนสำคัญจากสถานีระดับชาติ เช่น John Chancellor แห่ง NBC (ผมจำได้ชัดในกรณี 14 ตุลาคม Chancellor อ่านข่าวว่า Sanya Thammasat ซึ่งเป็นอธิการบดีของ Thammasak University ได้เป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่ของประเทศไทย) Cronkite ก็ทำงานหนักยิ่งขึ้น

เหตุการณ์สำคัญที่ Cronkite ได้รายงานผ่านจอโทรทัศน์มีตั้งแต่การส่งยานขึ้นอวกาศเกือบทุกลำ ประธานาธิบดีเคนเนดีถูกยิง สงครามเวียดนาม มนุษย์เหยียบโลกพระจันทร์ การเลือกตั้งประธานาธิบดีตั้งแต่ลินคอล์นจนถึง โรนัลด์ เรแกน ฯลฯ เรียกได้ว่า Cronkite รายงานทั้งข่าวสุขและทุกข์ให้คนอเมริกันได้ยินเป็นเวลายาวนาน จนเปรียบเสมือนคนในครอบครัว เมื่อได้เห็นหน้าทุกวันก็ทำให้เกิดความรู้สึกคุ้นเคยในชีวิต ซึ่งทั้งหมดนี้ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างอุบัติเหตุ แต่มาจากความตั้งใจจริงของเขาในการทำงานอย่างซื่อสัตย์ต่อคนดู Cronkite เคยเล่าว่าไม่ว่าจะผ่านไปกี่ปี ทุกครั้งก่อนออก

รายการเขาจะรู้สึกตื่นเต้น ถึงแม้ตลอดวันจะได้เตรียมตัวเป็นอย่างดีแล้วก็ตาม

Cronkite จะอ่านและพูดแต่สิ่งที่เกิดขึ้นโดยไม่แสดงความเห็น และลาจาก (Sing Off) ด้วยประโยค “And that’s the way it is” และตามด้วยวันที่เดือนปี ในบางครั้งซึ่งมีน้อยมากเมื่อมีเหตุการณ์สำคัญเขาจะแสดงความเห็นสั้นๆ ตอนท้ายของรายการและในวันนั้นเขาไม่กล่าวประโยคลาจากอย่างเคย เพราะเขารู้ว่าวันนั้นเขานำเสนอความเห็นส่วนตัวด้วย ดังนั้น จึงไม่ใช่ “The way it is” สำหรับทุกคน ผมเห็นว่านี่คือการเคารพคนดู เพราะไม่ยึดยึดข้อมูลหรือลงผู้ดูให้เข้าใจผิด

ในช่วงอิหร่านจับคนอเมริกันเป็นตัวประกันใน

น้ำจิ้มอาหารสมอง

The man who graduates today and stops learning tomorrow is uneducated the day after.

Newton D. Baker

คนที่เรียนจบวันนี้และหยุดการเรียนรู้พรุ่งนี้ ก็จะเป็นคนไร้การศึกษาในวันถัดไป

สถานทูตในช่วง จิมมี คาร์เตอร์ เป็นประธานาธิบดี เขาจะระบุจำนวนวันที่ถูกจับตัวไว้ ก่อนพูดถึงวันเดือนปี ในตอนจบของรายการเพื่อสื่อความหวังใจของคนอเมริกันที่มีต่อเพื่อนร่วมชาติ

Cronkite เป็นพิธีกรรายการสารคดีและประวัติศาสตร์นอกเหนือจากการเป็น Anchorman (แต่ไม่เคยเป็น presenter ของสินค้าใด) เขาไม่แสดงความเห็นส่วนตัวมากจนเกินงาม เขาพูดเฉพาะในเรื่องที่สำคัญ โดยแสดงความเห็นในจอทีวีอย่างมีเหตุผลและอยุ่อย่างน่าเชื่อถือ

ผมเป็นแฟน Cronkite ตัวจริงเสียงจริง ดูรายการข่าวตอนเย็นของ CBS แทบทุกวันตลอดระยะเวลาเกือบ 7 ปี ได้สังเกตการทำงานและเห็นความซื่อสัตย์ต่อคนดูของเขาอย่างรู้สึกทึ่ง เมื่อ Cronkite จากไปจึงขอเขียนถึงเขาเสมือนเป็นเพื่อนร่วมโลกที่รักใคร่ ถึงแม้หลายครั้งหลายสิ่งที่เขาพูดผมจะไม่เห็นด้วยนักก็ตาม

ผมอยากเห็นสถานีโทรทัศน์บ้านเรามีนโยบายให้โอกาสคนไทยเราได้แสดงบทบาทของ Anchorman และ Anchorwoman บ้าง เพราะเป็นสิ่งสร้างสรรค์สำหรับสังคมไทย ผมเชื่อว่ามีคนที่มีศักยภาพอยู่ในวงการโทรทัศน์ไทยเป็นจำนวนมาก เพียงแต่เขายังไม่มีโอกาสเท่านั้น ●

เครื่องเคียงอาหารสมอง

ราคาทองคำ น้ำมัน และข้าว เป็นที่สนใจของชาวโลกเสมอ แต่ยังมีราคาของอีกสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญมากแต่ผู้คนมักมองข้ามไป นั่นก็คือราคาสินแร่เหล็ก (iron ore) ที่เป็นเช่นนั้นก็อาจเป็นเพราะราคามันถูกต่อรองเป็นส่วนใหญ่โดยตัวละครสำคัญ 2 ประเทศคือออสเตรเลีย และจีน โดยราคาสินแร่เหล็กมีผลอย่างมากต่อเศรษฐกิจของสองประเทศนี้

ในปี 2008 มีการส่งออกสินแร่เหล็ก 850 ล้านตัน เกือบครึ่งหนึ่งของยอดนี้จีน (เศรษฐกิจใหญ่อันดับ 3 ของโลก) เป็นผู้นำเข้า รองมาคือญี่ปุ่น (เศรษฐกิจใหญ่อันดับสองของโลก) นำเข้าประมาณร้อยละ 15 ของ 850 ล้านตัน โฉมด้วยเกาหลีใต้ ฝรั่งเศส โดยออสเตรเลียเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดของโลก

ก่อนหน้าการซื้อขายในแต่ละปี ประเทศเหล่านี้จะประชุมต่อรองราคากันยาวนานถึง 6 เดือน และตกลงทำสัญญากันเป็นเรื่องเป็นราว (รวมกันประมาณร้อยละ 70 ของ 850 ล้านตัน) เนื่องจากเป็นประโยชน์ต่อผู้ซื้อและผู้ขายซึ่งต้องลงทุนมาก ในปีนี้ถึงแม้ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้จะยอมตกลงราคาว่าจะต่ำกว่าปีก่อนร้อยละ 33 แต่จีนก็แหกคอกไม่เอาด้วย ยืนยันว่าจะให้ราคาที่ต่ำกว่า ปีก่อนร้อยละ 45 เนื่องจากจีนรู้ดีว่าตัวเองเป็นผู้ซื้อรายใหญ่ของโลก ในปีนี้จีนต้องการถ่วงเวลาดูว่าเศรษฐกิจโลกจะเป็นอย่างไรต่อไป ถ้าไม่ดีขึ้นก็อาจได้ลดราคาลงไปอีก

ความสัมพันธ์ระหว่างจีนและออสเตรเลียสำคัญมากเพราะจีนนำเข้าร้อยละ 80 ของสินแร่เหล็กที่ส่งออกจากออสเตรเลีย การต่อรองในขณะนี้จึงเร่าร้อนเป็นพิเศษ เมื่อเร็ว ๆ นี้ไม่มีเรื่องเบื้องหลังอะไรหรือไม่เมื่อจีนจับหัวหน้าผู้ต่อรองราคาของบริษัท Rio Tinto ผู้ขายสินแร่เหล็กรายใหญ่ของออสเตรเลียและกล่าวหาว่าทำธุรกรรมขโมยข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการซื้อสินแร่เหล็กของจีน ถ้าผิดจริงเขาและพรรคพวกอีก 4 คนที่ถูกจับก็มีโทษติดคุกตลอดชีวิต ชาวโลกสงสัยการจับครั้งนี้ว่าเกี่ยวพันกับการเจรจาต่อรองหรือไม่ ผู้คนไม่เข้าใจว่าเงินกินเหล็กไหลอะไรเข้าไปถึงเล่นกันแรงขนาดนี้